

CESTY NÁDEJE

Nádej je základnou silou, ktorá nás v živote poháňa, a to nielen vo vzťahu k Bohu, ale aj vo vzťahoch medzi ľuďmi. Pre kresťanov je nádej neoddeliteľne spojená s vierou v Boha, ktorý je jej zdrojom a cieľom. Cesty nádeje nás vedú k otvorenosti a dôvere v Boha, ale aj k tomu, aby sme túto nádej odovzdávali ďalej – či už v manželstve, v rodine alebo medzi generáciami.

NÁDEJ JE V BOHU

Nádej pre nás kresťanov sa začína tým, že sa obrátíme k Bohu. On je zdrojom i cieľom našej nádeje. „*Ty Pane si moja nádej od mojej mladosti ...*“¹ - modlíme sa spolu so žalmistom. Táto nádej je plynúca, dynamická a tvorivá. Nie je patetická a ani smutná. Má v sebe život a dobrý horizont. Modlitba sa má začínať chválou Boha a nádejou, ktorú v ňom máme. Až potom sa požalujeme pre zložitosti, ktoré nás zastihli a potrebujeme ich s nádejou zvládnuť. Toto je správne poradie. Nádej otvára dvere modlitby, nie je iba prílepkom, ktorým by sme retušovali realitu, aby nevyzerala tak bezútešne.

„*Nádej sa totiž rodí z lásky a zakladá sa na láske, ktorá prúdi z Ježišovho srdca prebodnutého na kríži.*“² – pripomína nám Svätý Otec v dokumente Nádej nezahanbuje. Hľadáme na Ježiša na kríži, na jeho prebodnuté srdce. Paradox nádeje sa napĺňa práve tam. Z bolesti, opustenosti a dobrovoľnej obety života Ježiša Krista, Božieho Syna, vyrastie ten najkrajší kvet nádeje.

Dôležitú úlohu týkajúcu sa nádeje nám pripomína vo svojom liste apoštol Peter, keď nám hovorí, že máme byť: „... *stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás.*“³ Nádej nie je iba akási čisto vnútorná záležitosť, skrývaná a neprezená iným. Naša viera spolu s nádejou sú sformulované vo vyznaní viery. V tomto jubilejnom roku si zároveň pripomínáme významné výročie nicejsko-carhradského koncilu (rok 325). Tam prijatý text Vyznania viery je charakteristický tým, že zaznieva pri spoločnom slávení pri liturgii. Spoločne vyznávame túto nádej, ktorú máme v Bohu! Toto chceme následne preniesť do každodenného života, pretože práve tam prichádzajú výzvy, počas ktorých chceme zdôvodniť nádej, ktorú máme v Bohu.

¹ Žalm 71,5

² Nádej nezahanbuje 3, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

³ 1Pt 3,15

CESTA NÁDEJE PRE MANŽELOV

„Každý dúfa. V srdci každého človeka je ukrytá nádej ako túžba a očakávanie niečoho dobrého, hoci nevie, čo prinesie zajtrajšok.“⁴ Práve kresťanské manželstvo je krásnym nositeľom nádeje a osobitne manželia v ich vzájomnou vzťahu. Niekedy sa v manželstve stane, že jeden z dvojice trošku poklesne v nádeji. Nemusí to byť len pre nejaké vnútorné zakolísanie alebo pochybenie. Môžu nastať vonkajšie okolnosti týkajúce sa pracovných vzťahov alebo ekonomické či zdravotné zložitosti. Práve vtedy nastupuje sila sviatostného manželstva, keď modlitbou a zároveň ľudskou oporou stojíme pri tom druhom a prinášame mu nádej. Veľmi dobre pomôže aj spoločenstvo iných kresťanských manželov – či už v aktívnej forme spoločenstva, v ktorom sa stretávame, alebo aspoň ako povzbudenie zažitú v spoločenstve Cirkvi – v chráme. Tam si uvedomíme, že aj iní manželia prekonávajú s vierou a nádejou zložitosti života. Začínať stále znova v našom manželstve, každý deň v manželstve je novým darom, keď chceme budovať svoj vzájomným vzťah. Vedome a aktívne.

V manželstve je dobré si pripomenúť, že to, čo platí o láske a o vernosti, platí aj o nádeji: Upevňujú a rozvíjajú sa skutkami. Aktivita nás v manželstve mení viac ako poznanie. To, čo robíme, ako rozprávame, je z jednej strany odrazom a obrazom nášho rozmyšľania, ale dôležitý je aj opačný proces. Veci, ktoré robíme (alebo nerobíme) potvrdzujú alebo sponchyňujú vnútorné nastavenie. Nádej funguje aj zvonku dnu.

CESTA NÁDEJE PRE MLADÝCH ĽUDÍ

„Znamená nádeje potrebujú aj tí, ktorí ju sami o sebe stelesňujú: mladí ľudia.“⁵ V detstve je dobre fungujúca rodina a domov najlepším útočiskom, ktoré umožní deťom a dospelujúcim rásť a upevňovať sa v nádeji. Áno, aj nádeji sa učíme. Láska rodičov pomáha zvládnuť sklamanie a neúspechy, upevňuje vôľu a povzbudzuje vo vytrvalosti. Kto miluje, má čas – dnešné deti toto potrebujú zažiť zo strany rodičov. Odovzdávať nádej deťom neznamena vždy ich len chváliť. Vždy ich ale máme prijať. Deti potrebujú zažiť nádej rodičov aj vo chvíli, keď nejakým spôsobom svojim konaním ich nádej sklamali. Otvorené dvere srdca sú najlepším znamením nádeje.

CESTA NÁDEJE PRE STARŠÍCH ĽUDÍ

Etapa zrelosti veku je zrejme najzložitejšou tak po fyzickej ako aj po duchovnej stránke. Mladšia generácia má sklon pripomínať starším ľuďom predovšetkým nádej týkajúcu sa ich večného života. To je nepochybne pravdivá téma, ale nie jediná, týkajúca sa nádeje,

⁴ Nádej nezahanbuje 1, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

⁵ Nádej nezahanbuje 12, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

NÁDEJ JE PRE KAŽDÉHO

Február: Jubilejná katechéza pre rodiny

ktorá vyplýva z daru viery. Veriaci človek v zrelosti veku potrebuje vidieť aj nádej nastupujúcej generácie, pretože tým sa potvrdzuje jeho vlastná životná nádej. Potrebuje zvládnuť konfrontáciu so svojimi životnými snami a očakávaniami a pri konštatovaní o nenaplnení sa viacerých z nich nespochybní množstvo dobrých vecí, ktoré v živote vykonal a prijal od ostatných. Vo chvíľach, keď zažíva nenaplnenú a tak očakávanú vďačnosť od mladších, potrebuje upevňovať svoje srdce vo vďačnosti Bohu, za všetko prijaté. Starší človek, ktorý má nádej vo svojej viere v Boha a nie je zatrpknutým, je vzácnym, životom vybrúseným diamantom.

CESTY BEZ-NÁDEJE

Popri cestách nádeje existujú, žiaľ, aj cesty bez-nádeje, ktoré vedú k frustrácii a pesimizmu. Sú to cesty pseudonádeje - bez trpezlivosti, nádeje, ktorá v podobe obyčajného spomienkového optimizmu, nádej založenej na sebaľútnosti, či len na viere v seba.

NÁDEJ BEZ TRPEZLIVOSTI

„Trpezlivosť je dcérou nádeje.“⁶ – pripomína nám pápež František v liste k veľkému jubileu roku 2025 s jemným nádychom dobrej nadľahčenosti, no bez straty vážnosti, dodáva, že žijeme v dobe, v ktorej sa „...trpezlivosť dala na útek...“⁷. Vedome preto chceme ako veriaci ľudia rozvíjať trpezlivosť vo všetkých potrebných oblastiach a nevyhovárať sa pritom na svoju povahu či množstvo povinností. Nepochybne máme svoje limity, ale chceme si osvojiť trpezlivosť ako dcéru nádeje.

NÁDEJ SPOMIENKOVÉHO OPTIMIZMU

„Nepredvídateľnosť budúcnosti však niekedy vyvoláva protichodné pocity: od dôvery k strachu, od pokoja k sklúčenosti, od istoty k pochybnostiam. Často sa stretávame so sklúčeným ľuďmi, ktorí hľadajú do budúcnosti skepticky a pesimisticky, akoby im nič nemohlo ponúknuť šťastie.“⁸ – konštatuje pápež. V takýchto situáciách by sa zdalo, že nádej je iba niečo, čo vnímame pri pohľade dozadu, nie dopredu. Dôvera, pokoj a istota ako niečo spojené s minulým časom, prítomnosť je už tvorená prechodom k strachu, sklúčenosti a pochybnostiam. To je nádej spomienkového optimizmu. Je pravdou, že životné udalosti rozumieme a chápeme pri pohľade dozadu (a zažitá chvíľa sú jeho

⁶ Nádej nezahanbuje 4, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

⁷ Nádej nezahanbuje 4, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

⁸ Nádej nezahanbuje 1, Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025

vzácnou súčasťou), ale žijeme ho smerom dopredu! Kresťan má to najlepšie stále pred sebou. Tým sa nemyslí materiálny či zdravotný komfort, samozrejme.

SEBAĽÚTOSTIVÁ NÁDEJ

Existuje motív pre nádej, ktorý je založený na sebaľúti. Stáva sa tak v prípade, ak (veriaci) človek pociťuje nepochopenie alebo nevďačnosť za dobro, ktoré koná a spracuje to tým spôsobom, že v sebe živí sebaľúť. Jeho nádej hľadá do budúcnosti, v ktorej tu už fyzicky nebude prítomný a vtedy mnohí pochopia, čo v ňom stratili. Tak si to predstavuje a to je hnacou silou jeho konania. Toto ale nie je dobré palivo pre motor nádeje. Nezriedka vidíme takto poháňanú nádej vybuchnúť.

NÁDEJ V SEBA SAMÉHO

Tak ako opakom lásky môže byť nielen nenávisť, ale predovšetkým egoizmus, tak opakom nádeje je okrem beznádeje či zúfalstva predovšetkým dôvera iba vo vlastné sily a schopnosti. Zdalo by sa to ako dobrá cesta – byť takto sebavedomým, nebyť odkázaný na iných, nespoľiehať sa na pomoc a ani ju neočakávať od iných – od ľudí a ani od Boha. V podmienkach bez komplikácií a krízov to istý čas môže fungovať, dokonca sa to môže javiť ako skvelé a moderné riešenie. Veľmi ľahko sa však môže prelomiť do odlúčenosti, nekomunikácie a tá končí v zatrpknutosti a uzavretosti. *„To ľudí uzatvára do individualizmu a rozožiera nádej, vyvoláva smútok, ktorý sa uhniesdi v ich srdciach a urobí ich trpkými a netrpezlivými.“⁹*

MODLITBA

Modlime sa slovami žalmu:

Ty, Pane, si moja nádej od mojej mladosti.
Od matkinho lona mám v tebe oporu,
od života matky si mojím ochrancom; tebe vždy patrí môj chválospev.
Som ako zázrak pre mnohých a ty mi mocne pomáhaš.
Nech sa mi ústa naplnia tvojou oslavou a nech ťa velebím deň čo deň.
Neodožeň ma v čase staroby, neopušť ma, keď mi sily ochabnú. (Ž 71,5-9)

⁹ Nádej nezahanbuje 9

OTÁZKY NA ZAMYSLENIE

- Prichádza Ti na myseľ nejaký biblický príbeh alebo postava, ktorá je nositeľom nádeje?
- Bol(a) si v situácii, keď bolo potrebné jasne a jednoznačne vyjadriť nádej týkajúcu sa tvojej viery ako nás k tomu vyzýva apoštol Peter? Ako si to zvládol (zvládla)?
- Ako reaguješ na slová o strate nádeje, ak ju zažívaš pri rozhovore s inými ľuďmi?
- Symbolom nádeje je kotva, tak ako to poznáme v obvyklom zobrazení. Vedel(a) by si nájsť aj iný symbol?

TIPY PRE MANŽELOV NA PODPORU NÁDEJE

- Ak jeden z vás poklesne v nádeji, buďte si navzájom oporou (modlitbou, povzbudením a skutkami lásky).
- Navštívte niekoho o kom viete, že vás môže povzbudiť / koho môžete povzbudiť vy.
- Ak prežívate niečo ťažké, napíšte si tuhým mydlom na zrkadlo heslo: „Spolu to zvládneme“ alebo „Boh s nami“.
- Budujte atmosféru nádeje doma, modelujte nádej v deťoch. Deti potrebujú zažívať, že láska rodičov dokáže prekonať sklamanie a neúspechy. Ukážte deťom, že vždy existujú možnosti, ako sa so situáciou vysporiadať.
- Modlite sa s deťmi a učte ich, že Boh je prítomný v ich živote, že nie sú sami v ťažkých chvíľach.
- Keď sú smutné alebo sklamané, pomôžte im nájsť veci, za ktoré môžu byť vďačné. Oslavujte každodenné úspechy a maličkosti. Hovorte im o ľuďoch, ktorí prekonalí ťažkosti, a ktorí aj v náročných chvíľach nestratili nádej. Môže to byť biblický hrdina, historická osobnosť alebo niekto z vašej rodiny.
- Navštívte starých rodičov. Pripomínajte si dary, ktoré život starších priniesol. Starší človek potrebuje vidieť, že jeho život mal zmysel, a zároveň nádej, že to najdôležitejšie ho ešte čaká. Budte trpezliví k slabostiam starších. Prejavte im uznanie za ich život a obety.